

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

سازمان ملی استاندارد ایران

Iranian National Standardization Organization

استاندارد ایران-ایزو-آی ای سی

۱-۱۵۹۴۴

چاپ اول

شهریور ۱۳۹۲

INSO- ISO-IEC

15944-1

1st. Edition

Identical with

ISO 15944-1: 2011

Sep.2013

فن آوری اطلاعات- دیدگاه عملیاتی تجاری-

قسمت ۱: پیاده سازی جنبه های عملیاتی

مبادله الکترونیکی آزاد داده ها

**Information technology — Business
Operational View —
Part 1: Operational aspects of Open-edi
for implementation**

ICS: 35.240.60

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

نام موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب یکصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی اداری مورخ ۹۰/۶/۲۹ به سازمان ملی استاندارد ایران تغییر و طی نامه شماره ۲۰۶/۳۵۸۳۸ مورخ ۹۰/۷/۲۴ جهت اجرا ابلاغ شده است.

تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادات در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذی صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شوند که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفت های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی بهره گیری می شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. سازمان می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمان ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، سازمان ملی استاندارد ایران این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آن ها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکها، کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International Organization for Standardization

2 - International Electrotechnical Commission

3- International Organization of Legal Metrology (Organisation Internationale de Metrologie Legale)

4 - Contact point

5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد
« فن آوری اطلاعات – دیدگاه عملی تجاری –
قسمت ۱: پیاده‌سازی جنبه‌های عملیاتی مبادله الکترونیکی آزاد داده‌ها »

رئیس :
سمت و / یا نمایندگی

گروه اقتصاد دانشگاه تبریز

رئیس :

محمدزاده، پرویز
(دکترای اقتصاد)

دبیر :

معاونت برنامه‌ریزی
استاندارد آذربایجان شرقی

بشیری، عباس
(فوق لیسانس اقتصاد)

اعضاء : (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

اداره کل استاندارد و تحقیقات صنعتی
آذربایجان شرقی

اسماعیل پور، شاهرخ
(لیسانس حسابداری)

شرکت آب منطقه‌ای آذربایجان شرقی

اسماعیل زاده، جمال
(لیسانس مهندسی عمران)

کارشناس آزاد

امینی زاده، اصغر
(لیسانس مهندسی مکانیک)

معاونت برنامه‌ریزی
استاندارد آذربایجان شرقی

بهمنیار، اصغر
(لیسانس کامپیوتر، نرم افزار)

شرکت کهروبا الکترونیک

ملا سقرچی، حسین
(لیسانس مهندسی الکترونیک)

پیش گفتار

استاندارد " فن آوری اطلاعات - دیدگاه عملیاتی تجاری - قسمت ۱: پیاده سازی جنبه های عملیاتی مبادله الکترونیکی آزاد داده ها" که پیش نویس آن در کمیسیون فنی مربوط، توسط شرکت گیتی گستران روشن تدبیر، بر مبنای روش تنفیذ مورد اشاره در راهنمای ISO/IEC Guide 21-1 (پذیرش منطقه ای یا ملی استانداردهای "بین المللی / منطقه ای" و دیگر مدارک استاندارد) به عنوان استاندارد ملی ایران، تهیه شده و در دویست و شصت و سومین اجلاس کمیته ملی رایانه و فراوری داده ها مورخ ۹۱/۱۱/۱۵ مورد تصویب قرار گرفته است اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات سازمان استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می گردد.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدیدنظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح یا تکمیل این استانداردها ارائه شود، در هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط، مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدید نظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

این استاندارد ملی بر اساس پذیرش استاندارد "بین المللی" به شرح زیر است:

ISO IEC 15944-1: 2011, Information technology — Business Operational View — Part 1: Operational aspects of Open-edi for implementation

فن آوری اطلاعات – دیدگاه عملی تجاری – قسمت ۱: پیاده‌سازی جنبه‌های عملیاتی مبادله الکترونیکی آزاد داده‌ها

۱ هدف و دامنه کاربرد

این استاندارد ملی، بر اساس پذیرش استاندارد بین‌المللی ISO/IEC 15944:2011 تدوین شده است.

مدل مرجع مبادله الکترونیکی آزاد داده‌ها (Open-edi)^۱ (مطابق بند ۴ استاندارد ISO/IEC 14662:2010) بیان می‌کند که:

هدف ارسال اطلاعات از یک سناریو توسط یک طرف Open-edi مطابق با استانداردهای Open-edi است که باید پذیرش و پردازش اطلاعات داخل متن آن سناریو، از طریق ارجاع به سناریو، بوسیله‌ی یک یا چند طرف دیگر Open-edi، بدون نیاز به توافق، مجاز باشد. هرچند که ممکن است در هر داد و ستد Open-edi الزامات و تعهدات قانونی ناشی از فعالیت یک سازمان به وسیله الزام(های) قانونی مناسب یا تشکیل توافق‌نامه مبادله قانونی بین سازمان‌های مشارکت‌کننده لحاظ گردد. طرفین Open-edi به رعایت رفتار قانون مدارانه و توانایی عمل به تعهدات در Open-edi (مانند دورنماهای تجاری، عملیاتی، فنی، قانونی و یا حسابرسی) نیاز دارند.

این استاندارد ملی الزامات اساسی چارچوب‌های قانونی و تجاری و محیط‌های آن‌ها را در داد و ستدهای تجاری نشان می‌دهد و هم چنین الزامات محیط‌های فن آوری اطلاعات و ارتباطات مخابراتی را متمرکز می‌کند.

علاوه بر رهنمودهای راهبردی موجود "قابلیت انتقال" و "قابلیت عمل پذیری متقابل"، رهنمود راهبردی الحاقی "قابلیت سازگاری فرهنگی" ISO/IEC JTC 1 در این استاندارد پشتیبانی می‌شود. همچنین الزامات ناشی از خط مشی عمومی/ محیط مصرف، الزامات بین بخشی و لزوم نشان دادن آثار افقی را پشتیبانی می‌کند. این استاندارد مجموعه الزامات متفاوت را متمرکز می‌کند (به شکل ۳ استاندارد ISO/IEC 15944-1 مراجعه شود).

این استاندارد، اجازه می‌دهد محدودیت‌ها [که شامل الزامات قانونی، بازرگانی و/یا تجارت بین‌المللی و اصطلاحات قراردادی، سیاست عمومی (به عنوان مثال حریم خصوصی/ حفاظت داده، برچسب گذاری کالا یا خدمت، حمایت از مصرف کننده)، قوانین و مقررات] تعریف شوند و به طور روشن از طریق دیدگاه عملیاتی تجاری (BOV)^۲ درون Open-edi متمرکز گردند. این به این معنی است که اصطلاحات و تعاریف این استاندارد به عنوان یک پل مشترک بین مجموعه‌های متفاوت از الزامات عملیاتی تجاری، یکپارچه کردن مجاز مجموعه‌های کد و تعریف قوانین این الزامات که درون فرایندهای تجارت الکترونیکی یکپارچه شده‌اند، به کار می‌روند.

این استاندارد حاوی روش شناسی^۳ و ابزاری برای تشخیص اعمال تجاری متداول به عنوان بخش‌هایی از داد و ستدهای تجاری متداول در قالب سناریوها، ویژگی‌های سناریو، قوانین، مجموعه‌های اطلاعات و اجزای معنایی می‌باشد. که به وسیله،

۱- Open- Electronic Data Interchange

2- Business Operational View

3- Methodology

الف - مشخصات قابل پردازش رایانه استاندارد که در حال توسعه می‌باشند و به قوانین و فعالیت‌های تجاری متداول به عنوان سناریوها و اجزا سناریو مربوط هستند و
ب- حداکثر سازی استفاده مجدد از این اجزا در داد و ستدهای تجاری، به دست می‌آید.

۲ مراجع الزامی

مدارک الزامی زیر حاوی مقرراتی است که در متن این استاندارد ملی ایران به آن‌ها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب آن مقررات جزئی از این استاندارد ملی ایران محسوب می‌شود. در صورتی که به مدرکی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه‌ها و تجدید نظرهای بعدی آن مورد نظر این استاندارد ملی ایران نیست. در مورد مدارکی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن‌ها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدید نظر و اصلاحیه‌های بعدی آن‌ها مورد نظر است. استفاده از مراجع زیر برای این استاندارد الزامی است :

2-1 ISO/IEC 14662:2010, Information technology — Open-edi reference model

کلیه بندهای استاندارد بین‌المللی " ISO IEC 15944-1: 2011 " در مورد این استاندارد معتبر و الزامی است.